

Az adattárak használatából származó bevétel alakulása az Egyesült Államokban

A *Frost & Sullivan* vállalat által készített prognózis szerint az USA-ban hozzáférhető gépi adattárak használata utáni bevétel 1976-tól 1985-ig évi 740 millió dollárról 1,6 milliárd dollárra emelkedik. A bevétel alakulását piaci szektorok szerint az 1. táblázat szemlélteti.

1. táblázat

Piaci szektor	Felhasználók	A bevétel évi százalékos növekedése 1980-ig
Tudományos és műszaki információ	Mérnökök, tudósok, ipar, kormányzat, nem nyereségre épülő intézmények	10%
Gazdasági és ökonometriai adatok	Közgazdászok, vezetők, gazdasági tervezők, kormányzat	20%
Részvények, árfolyamok	Szövetkezetek, bankok, bankárok	10%
Üzleti hírek	Üzleti élet, kormányzat, nem nyereségre épülő intézmények	25%
Jogi ügyek	Ügyvédi, jogi irodák	20%
Vállalkozási hitel	Hitelügyi, értékesítési vezetők, ipar, pénzügyi vállalatok	10%
Fogyasztói hitel	Kiskereskedők, bankok, kölcsönző vállalatok	5%
Speciális piaci információ	Fogyasztási és ipari piac-kutatók, hirdetési ügynökségek	10%

Az adattárak használatába egyre több kiadó, bank, kutatóintézet stb. kapcsolódik be, a felhasználók között egyre több a közepes és kisebb vállalat. A piac kiszélesedésének fő oka a keresési költségek csökkenése: a 10 évvel ezelőtti 1000 dolláros árral szemben *ma egy komplex számítógépes keresés kb. 15 dollárba kerül.*

A számítógépes keresés költségeinek csökkenésével a szolgáltató vállalatok igyekeznek kiterjeszteni szolgáltatásaikat: bibliográfiai adatok, referátumok helyett teljes szövegű információkat kívánnak nyújtani. A csökkenő memóriaköltségek mérnöki rajzok, ábrák tárolását és szolgáltatását is eredményezhetik.

A prognózis-tanulmány szerint a gyorsan fejlődő, népszerűbb szolgáltatási formát az *on-line rendszerek* jelentik; a jelek szerint ezek szinte mindenütt ki fogják szorítani a hagyományos batch üzemmódú szolgáltatásokat.

/Information Hotline, 10. köt. 1. sz. 1978. p. 6–7./

(N. I.)

A brit nemzeti bibliográfia új közreadási módja

A brit postaigazgatóság Viewdata nevű és *Prestel* néven védjegyzett új szolgáltatása központi gépi adatbázist köt össze a televíziós hálózattal. A szolgáltatásban 150 másik intézménnyel együtt 1978 szeptemberével a *Brit Nemzeti Bibliográfia (British National Bibliography, BNB)* is közreműködik. Ahhoz azonban, hogy e szolgáltatás keretében a nemzeti bibliográfia televízióhoz hozzáférhető legyen, módosítani kell a nemzeti bibliográfiát a *Prestel* hierarchikus input-formátuma szerint. Vizsgálják azt is, hogy miként lehetne a *Prestel* közvetítésével a nemzeti bibliográfiában szereplő dokumentumokat megrendelni a *Brit Nemzeti Könyvtár Kölcsönző Részlegétől (British Library Lending Division, BLLD)*.

A hetenként megjelenő bibliográfia felhasználásáról kikérik majd a felhasználók véleményét, elsősorban kérdőívekkel.

A szolgáltatás kiépítése több technikai és programozási nehézségbe ütközött. Ezek ellenére a posta 1978 végéig 1000 próbakészülék felszerelését ígéri, a *Prestel* kereskedelmi bevezetésére pedig 1979 első negyedében kerül sor.

A *Prestel* software-jét az NSZK és Hollandia már megvásárolta. Az Egyesült Államokban is folyik már az ezzel kapcsolatos piackutatás.

A szolgáltatás díja csekély. A vevőkészülékek bérleti díja alig haladja meg a hagyományos vevőkészülékét. A felhasználók a szolgáltatást igénylő telefonhívásért a szokásos díjon kívül 3 pennyt fizetnek a postának. Az információs szolgáltatók által oldalanként kért 3–50 pennyt a posta szedi be a megrendelőktől; oldalanként 0,5 penny kezelési költséget a posta levon, a maradékot átutalja a szolgáltató intézményeknek.

/Information Retrieval and Library Automation, 14. köt. 2. sz. 1978. p. 1–2./

(D. Zs.)

Könyvtártervezés és -gépesítés Dániában

A tudományos és műszaki tájékoztatás országos módszertani tanácsadó testülete Dániában a DANDOK. Ez a bizottság terveket és irányelveket dolgoz ki a tájékoztatási munka országos koordinálására, az információs szerverek módszertani irányítására és a nemzetközi kapcsolatokra. Bekapcsolódott a *SCANNET (Scandinavian Network = Skandináv Információs Hálózat)* és az *EURONET (European Information Network for Science and Technology = Európai Tudományos és Műszaki Információs Hálózat)* tervezésébe is.

1976-ban a bizottság előkészítette azt a jelentést, amely alapja lett a dán országos könyvtári és információs irányelvek kidolgozásának, továbbá könyvtári albizottsá-